

Čís. 13916.

O sporném nároku odkazovníka nelze rozhodovati v nesporném řízení. Lhostejno, že všichni účastníci žádali při projednávání pozůstalosti, by pozůstalostní soud rozhodl tuto otázku v nesporném řízení. Nejde tu o předurčující otázku ve smyslu § 25 zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n.

Měl-li prvý soud za to, že nevystačí s prostředky nesporného řízení, rekursní soud pak byl názoru opačného, neřešily soudy zásadní otázku, zda věc náleží do řízení nesporného či sporného.

(Rozh. ze dne 2. listopadu 1934, R I 1243/34.)

Dědici učinili za projednání pozůstalosti návrh, aby byla pozůstalostním soudem rozhodnuta sporná otázka, zda hotel »Paradies« podle příslušného místa závěti a úmyslu zůstavitele připadl jako prelegat nezletilé dceři zůstavitele, či zda má být pojat do obecné podstaty pozůstalosti. Podobný návrh učinila svým opatrovníkem také nezletilá odkazovnice, ovšem v kladném smyslu, by totiž bylo rozhodnuto, že hotel »Paradies« jest pokládati podle výkladu nesporného místa testamentu za její odkaz. Při tom sama se zmínila o tom, že by dědici měli být odkázáni podle § 25 (2) zák. čís. 100/1931 na pořad práva. P o z ů s t a l o s t n í s o u d rozhodl o návrhu v ten rozum, že hotel »Paradies« jest odkazem nezletilé dcery zůstavitele. R e k u r s n í s o u d k rekursu dědiců napadené usnesení potvrdil.

N e j v y š š í s o u d z podnětu dovolacího rekursu zrušil napadené usnesení i usnesení pozůstalostního soudu ze dne 8. listopadu 1933, jakož i řízení, na základě něhož tato usnesení byla vydána, jako zmatečné a odmítl návrh dědiců a legatářky, aby v řízení nesporném bylo rozhodnuto, zda hotel »Paradies« jest pokládati za odkaz.

D ů v o d y:

Dědici učinili za projednání pozůstalosti návrh, aby byla pozůstalostním soudem rozhodnuta sporná otázka, zda hotel »Paradies« podle příslušného místa závěti a úmyslu zůstavitele připadl jako prelegat nezletilé dceři zůstavitele, či zda má být pojat do obecné podstaty pozůstalosti. Podobný návrh učinila svým opatrovníkem také nezletilá odkazovnice ovšem v kladném smyslu, aby totiž bylo rozhodnuto, že hotel »Paradies« jest pokládati podle výkladu sporného místa testamentu za její odkaz. Při tom sama se zmínila o tom, že by dědici měli být odkázáni podle § 25 (2) zák. čís. 100/1931 na pořad práva. Nižší soudy rozhodly ve věci po podrobném šetření, ale učinily tak neprávem. Podle § 1 zák. čís. 100/1931 má být tohoto zákona užito jen, má-li být podle zákonných předpisů postupováno v soudním řízení nesporném. Není zákonného předpisu, který by nařizoval, že o sporném nároku odkazníka má být rozhodováno v nesporném řízení. Nastupuje tedy pravidlo, že o sporném soukromoprávním nároku lze rozhodovati jen v řízení sporném. O sporných otázkách může nesporný soudce rozhodovati jen tehdy, když na tom závisí jeho opatření v řízení nesporném, jde-li

o otázku předurčující (§ 25 zák.), o čemž bude ještě řeč. Že je tu na místě jen řízení sporné, plyne i z toho, že zákon sám určuje v § 77 j. n. zvláštní výlučné sudiště i pro spory, jimiž se uplatňují nároky z odkazů. Předpokládá tedy, že takové nároky náležejí na pořad práva (srov. rozhodnutí býv. nejv. soudu vídeňského Glaser-Unger čís. 3060, 3106, 4207). Na tom nic nemění okolnost, že v tomto případě žádali všichni účastníci při projednání pozůstalosti, by pozůstalostní soud v nesporném řízení rozhodl svrchu zmíněnou otázku, neboť není dáno na vůli stran, zda si přejí, aby bylo rozhodováno v řízení nesporném či sporném, nýbrž musí se podříditi donucovacím zákonným předpisům (§ 42 odstavec první a čtvrtý j. n. a § 41 d) zák. čís. 100/1931 o sankci zmatečnosti). Jest však ještě řešiti otázku, zda v tomto případě nebylo již pravoplatně rozhodnuto o tom, že věc patří do řízení nesporného, neboť pak by podle § 42 poslední odstavec j. n. takové rozhodnutí bránilo výroku o zmatečnosti. Tomu tak není. První soud sice usnesením ze dne 10. května 1933 odkázal dědice v příčině jejich návrhu podle § 25 zák. čís. 100/1931 na pořad práva z důvodu, že jde o sporný výklad závěti; rekursní soud sice usnesením ze dne 8. července 1933 zrušil usnesení prvního soudu a nařídil mu, aby doplnil řízení a znova rozhodl, ale tím nebyla řešena otázka, zda tato věc náleží vůbec do řízení nesporného; touto otázkou se nižší soudy nezabývaly. Předpis § 25 zák. obsahuje ustanovení o otázkách předurčujících. Řeší-li soudce předurčující otázky, rozhoduje o nich jen v důvodech, nikoli ve výroku v tom smyslu, co je právem a řeší je jen pro své opatření nebo rozhodnutí, pro které je příslušný. Zákon mu dává volnost, by konkrétně podle zásady účelnosti posoudil, zda vystačí s prostředky, jež mu dává řízení nesporné, či zda má vyžádati rozhodnutí sporného soudu, pokud není ovšem zvláštního ustanovení pro ten neb onen obor nesporného soudnictví, jež káže přímo odkázati účastníky na řízení sporné, na př. § 125 nesp. pat. (srov. motivy k § 25). Vždy tedy má zákon na mysli jen otázky předurčující. V souzeném případě pokládal první soud za to, že nevystačí s prostředky nesporného řízení, rekursní soud však byl opačného názoru a proto podle svého odůvodnění zrušil usnesení prvního soudu k doplnění řízení ve smyslu návrhu dědiců. Neřešily tudíž nižší soudy zásadní otázku, zda tato věc náleží do řízení nesporného či sporného, nýbrž rozhodly v nesporném řízení o nároku odkazovnice, tedy o tom, co jest právem a nikoliv o předurčující otázce pro rozhodnutí nesporného soudce, k němuž by byl příslušný. Rozhodnutí obou nižších soudů i řízení jim předcházející trpí zmatečností podle § 41 d) zák., k níž jest hleděti z moci úřadu (§ 41/4 zák.). Bylo tedy nutno zmatečné usnesení i řízení zrušiti a návrhy odmítnouti a netřeba tu někoho odkazovati na pořad práva, protože na tento případ se nehodí předpis § 125 nesp. pat. čís. 208/1854 ř. zák. (srov. rozh. čís. 481, 1161, 6533 sb. n. s., čís. 3106 sb. Glaser-Unger).

Čís. 13917.

Vznesl-li žalobce k rozhodnutí na odvolací soud z původního předmětu sporu jen úroky, nejde o obmezení žaloby v pravém slova smyslu, nýbrž jen o to, v jakém rozsahu žádá žalobce rozhodnutí odvolacího